

# WYROK

## W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2014r.

**Sąd Okręgowy we Wrocławiu VII Wydział Pracy**

**w składzie następującym:**

**Przewodniczący SSO Krystyna Dereń-Szydłowska**

Sędziowie: SSO Waclawa Macińska

SSO Ryszard Kozłowski (ref.)

Protokolant : Patrycja Arkitek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 kwietnia 2014r. we W.

sprawy z powództwa J. N.

przeciwko (...) S.A. we W.

o ustalenie istnienia stosunku pracy

na skutek apelacji powódki J. N. i strony pozwanej (...) S.A. we W.

od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 3 grudnia 2013r. sygn. akt X P 1252/11

**I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt I i II w ten sposób, iż ustala, że powódkę J. N. w okresie od 01.04.2007r. – 31.05.2010r. łączył ze stroną pozwaną (...) S.A. we W. stosunek pracy w pełnym wymiarze zatrudnienia na stanowisku sprzedawcy i koordynatora d/s sprzedaży;**

**II. zmienia zaskarżony wyrok w pkt III w ten sposób, że zasądzoną kwotę 6.642 zł obniża do kwoty 360 zł ;**

**III. dalej idącą apelację strony pozwanej oddala;**

**IV. zasądza od strony pozwanej na rzecz adwokata L. S. – Kancelaria Adwokacka (...) ul. (...) kwotę 240 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje;**

**V. nie obciąża powódki kosztami procesu na rzecz strony pozwanej.**

## UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 3.12.2013r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia Śródmieścia X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z powództwa J. N. przeciwko stronie pozwanej (...) S.A. z siedzibą we W. o ustalenie istnienia stosunku pracy ustalił, że strony łączył stosunek pracy w okresie od 1.04.2007r. do 31.05.2010r. na mocy którego powódka była zatrudniona na stanowisku sprzedawcy a następnie koordynatora d/s sprzedaży w wymiarze 3/4 etatu, oddalając dalej idące powództwo.

Sąd Rejonowy na podstawie stanu faktycznego ustalonego w toku przewodu sądowego, który Sąd Okręgowy przyjął za własny przyjął skuteczność roszczenia powódki o ustalenie istnienia tego stosunku pracy jedynie w wymiarze 3/4 etatu.

Powódka, która jest kuzynką Prezesa Zarządu strony pozwanej i w 2007r. doszło między stronami do porozumienia że powódka zostanie zatrudniona u strony pozwanej za wynagrodzeniem 1.450 zł miesięcznie później 2.000 zł miesięcznie. Powódka podjęła zatrudnienie od dnia 1.04.2007r. i wykonywała pracę sprzedawcy a potem awansowała na stanowisko kierownika – koordynatora sprzedaży. Powódka została zatrudniona na czas nieokreślony. Powódka pracowała w zależności od potrzeb od 8 do 12 godzin dziennie, w każdy dzień tygodnia. Czas jej pracy wynikał z powierzonych zadań. Z powódką nigdy nie zawarto na piśmie umowy o pracę.

Do obowiązków powódki należała organizacja pracy w przydzielonych jej salonach sprzedaży. Wykonywała też czynności związane z rekrutacją pracowników do salonów strony pozwanej.

Powódce powierzono mienie strony pozwanej w postaci samochodu wraz z kartą paliwową, laptopa oraz telefonu komórkowego. Korzystała ze służbowej skrzynki poczty elektronicznej.

Powódka z uwagi na wykonywanie czynności służbowych w salonach w kraju często wyjeżdżała poza swoje miejsce zamieszkania, których koszty pokrywała strona pozwana. W okresie od 1.02.2009r. – 28.02 2011r. powódka była objęta ubezpieczeniem w ramach ubezpieczenia grupowego strony pozwanej.

W ocenie Sądu Rejonowego w stanie faktycznym niniejszej sprawy objętej kognicją Sądu, uwzględniając interes prawny powódki odnoszący się do przepisu art. 189 kpc powódka została zatrudniona przez stronę pozwaną w oparciu o umowę o pracę.

Decydujące znaczenie w rozpoznawanej sprawie przy ustalaniu stosunku powódki ze stroną pozwaną z uwagi na brak jakichkolwiek spisanych zasad współpracy, pisemnej umowy czy też określonego pisemnie zakresu obowiązków oraz braku dokumentacji kadrowej powódki miały zeznania świadków, które wskazują, że powódka współpracowała ze stroną pozwaną w sposób ciągły, stały i zorganizowany oraz, że ta współpraca nie miała charakteru grzecznościowego lub incydentalnego.

Dało to podstawy Sądowi Rejonowemu do przyjęcia że współpraca ta była związana z podległością pracowniczą powódki nie zaś ze swobody, określenia metod pracy i doboru realizowanych zadań typową dla kontraktu menadżerskiego.

Natomiast powódka w sposób stały, zorganizowany i nacechowany dużą intensywnością angażowała się w wykonywanie określonych zadań na rzecz strony pozwanej, które były tożsame z zadaniami Kierowników - koordynatorów d/s sprzedaży.

Żaden ze słuchanych przez Sąd świadków nie potrafił określić jaki stosunek pracy łączył powódkę ze stroną pozwaną. Jednakże Sąd Rejonowy ustalając istnienie cech charakterystycznych tego stosunku zobowiązaniowego przyjął że przemawiają one za uznaniem go za stosunek pracy.

Wskazują na to elementy podległości służbowej powódki oraz kierowanie jej pracą przez stronę pozwaną. Strona pozwana określała rodzaj i miejsce pracy oraz czas pracy jak również na bieżąco kontrolowała pracę powódki.

Dodatkowo potwierdzeniem zatrudnienia powódki był fakt, że powódka figurowała na liście osób zatrudnionych przez stronę pozwaną z określeniem jej numeru służbowego telefonu.

W tych warunkach – zdaniem Sądu Rejonowego – zachodziły podstawy do ustalenia istnienia stosunku pracy pomiędzy stronami.

Jednocześnie w ocenie Sądu Rejonowego niezmiernie trudne a wręcz niemożliwe było precyzyjne ustalenie w jakim wymiarze zatrudnienia powódka świadczyła pracę na rzecz strony pozwanej skoro powódka wykonywała również obowiązki pracownicze na rzecz innej firmy. Dlatego podzielił zatrudnienie powódki między nimi i odwołując się do przybliżonych i szacunkowych ocen jako bliższe rzeczywistości przyjął  $\frac{3}{4}$  wymiaru zatrudnienia.

Od powyższego wyroku w części dotyczącej zakresu wymiaru zatrudnienia apelację wniosła powódka opierając ją na zarzucie naruszenia przepisu art. 233 § 1 kpc i na tej podstawie wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części poprzez ustalenie, że była zatrudniona w wymiarze pełnego etatu.

Twierdziła, że będąc zatrudniona u strony pozwanej spełniała warunki do przyjęcia że była zatrudniona w takim wymiarze.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniosła również strona pozwana opierając ją na zarzutach naruszenia prawa materialnego poprzez ich niewłaściwe zastosowanie tj. art. 11 kp w zw. z art. 22 § 1 kp i art. 6 kc, art. 60 kc w zw. z art. 65 § 1 kc i art. 300 kp oraz art. 189 kpc opisane w apelacji, oraz przepisów prawa procesowego w stopniu mającym wpływ na wynik sprawy tj. art. 233 § 1 kpc, 232 kpc, 328 § 2 kpc, 189 kpc i art. 100 § 2 kpc w zw. z § 19 rozporządzenia Ministra Spraw z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat wskazanych w apelacji.

Mając na uwadze powyższe zarzuty wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie jego uchylenie z przekazaniem sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Strona pozwana kwestionując prawidłowość wydanego w sprawie wyroku twierdziła że z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie można było wnioskować że doszło do zgodnego oświadczenia woli w przedmiocie nawiązania stosunku pracy i ustalenia warunków pracy i płacy. W szczególności nie można było też twierdzić że takie oświadczenie woli choćby przez fakty konkludentne miała złożyć strona pozwana skoro nawet nie wypłacała powódce wynagrodzenia za okres objęty pozwem.

Powódka natomiast godziła się na sporadyczne wykonywanie określonych czynności na rzecz strony pozwanej wyłącznie z grzeczności i nieodpłatnie z uwagi na jej powiązania rodzinne.

Sąd Rejonowy błędnie przy tym przyjął, że powódka w postępowaniu miała interes prawny w ustaleniu istnienia stosunku pracy.

Powódka określając siebie jako pozwana w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie.

W przekonaniu powódki wyrok Sądu Rejonowego dotyczący charakteru łączącego strony stosunku świadczący o istnieniu pomiędzy stronami stosunku pracy był prawidłowy.

### ***Sąd Okręgowy rozpoznając apelację zważył co następuje.***

Apelacja strony pozwanej nie jest uzasadniona a podniesione w niej zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego jak i przepisów prawa procesowego oraz błąd w ustaleniach faktycznych nie uzasadniają uznania, że orzeczenie Sądu Rejonowego którym ustalili że stroną pozwaną łączył powódkę stosunek pracy w okresie od 1.04.2007r. do 31.05.2010r. jest wadliwy i narusza przepisy prawa.

Przede wszystkim rozważyć należało czy powódka ma interes prawny w kwestii dochodzenia ustalenia istnienia stosunku pracy w aspekcie wywodów apelacji strony pozwanej co do powództwa powódki o świadczenie – zapłatę wynagrodzenia. Ustalenie braku takiego interesu w rozumieniu przepisu art. 189 kp czyniłoby zbędnym analizowanie dalszych aspektów rozpoznawanej sprawy.

Przepis ten nie został jednak naruszony. Powódka w sprawie sygn. akt VII P 135/11 wystąpiła do Sądu Okręgowego z roszczeniem o zapłatę wynagrodzenia za pracę. Sprawa która toczyła się przed tym Sądem orzeczeniem z dnia 12.12.2012r. została umorzona na podstawie przepisu art. 1182 § 1 kpc z uwagi na to że w sprawie tej nie został w ciągu roku zgłoszony wniosek o podjęcie postępowania zawieszony na zgodny wniosek stron w dniu 7.12.2011r.

Roszczenie o wynagrodzenie za pracę powódki pozostawało więc poza kognicją Sądu. W świetle takich bezspornych w sprawie okoliczności niepewny stan prawny powódki mógł być usunięty w drodze powództwa o ustalenie istnienia stosunku pracy w niniejszym procesie.

Prawidłowo więc Sąd Rejonowy zastosował ten przepis uznając, że powódka ma interes prawny w dochodzeniu roszczenia ustalającego.

Przy rozstrzygnięciu sprawy Sąd Rejonowy przeprowadził natomiast bardzo szerokie, właściwe i wyczerpujące postępowanie dowodowe wyjaśniając wszystkie istotne okoliczności w sprawie dotyczące podstaw zgłoszonego przez powódkę roszczenia.

Stwierdzić też należy że tak zebrany materiał dowodowy wbrew zarzutowi apelacji ocenił właściwie w ramach swobodnej oceny dowodów nie naruszając zasady określonej w przepisie art. 233 § 1 kpc.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy podziela pogląd jak i argumenty zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku co do tego, że istniały podstawy do uznania skuteczności roszczenia powódki o ustalenie istnienia stosunku pracy pomiędzy stronami.

Zgodzić się należy z Sądem Rejonowym, że z uwagi na brak wyrażenia woli stron dotyczącej tego stosunku w formie pisemnej, pisemnych zasad współpracy i zakresu obowiązków czy też dokumentacji kadrowej kluczowe znaczenie w rozpoznawanej sprawie miały zeznania świadków.

Zeznania słuchanych w sprawie świadków wskazywały, że powódka współpracowała ze stroną pozwaną w sposób ciągły, stały i zorganizowany. Ponadto wbrew temu co twierdziła strona pozwana – nie miała ona charakteru grzesnościowego lub była incydentalna.

Dało to podstawy Sądowi Rejonowemu do przyjęcia, że współpraca ta była związana z podległością pracowniczą powódki mimo odwoływania się strony pozwanej do faktów, że żaden ze świadków nie wiedział jaki stosunek łączył powódkę z pozwaną i na jakich zasadach strony współpracują zaś wszyscy świadkowie wskazywali na rodzinne powiązania powódki z prezesem zarządu, co nie wykluczało istnienia takiego stosunku.

Odnosiło się to również do zeznań świadka M. L. dotyczących zakresu czynności wykonywanych przez powódkę a także nadzoru nad pracą powódki wykonywanego przez tego świadka który w istocie był jej zwierzchnikiem.

Nie mogło więc ulegać wątpliwości że powódka angażując się w sposób stały, zorganizowany i nacechowany intensywnością w wykonywaniu określonych zadań, które były tożsame z zadaniami kierownika – koordynatora d/s sprzedaży powódka świadczyła pracę na rzecz strony pozwanej.

Dodatkowo potwierdzeniem zatrudnienia powódki był fakt figurowania powódki na liście osób zatrudnionych przez stronę pozwaną i określenie jej numeru służbowego telefonu. Nie bez znaczenia było również i to, że powódce zostało powierzono mienie strony pozwanej w postaci samochodu, karty paliwowej, laptopa i telefonu komórkowego. Powódka korzystała też ze służbowej skrzynki poczty elektronicznej strony pozwanej. Strona pozwana pokrywała również koszty wyjazdów służbowych powódki i objęła je grupowym ubezpieczeniem strony pozwanej.

O słuszności takiego wniosku nie może podważać fakt, że powódka wcześniej nie występowała na bieżąco w sformalizowanej formie do strony pozwanej o określenie jej pracy na piśmie czy zapłaty wynagrodzenia skoro ostatecznie o takie ustalenie wystąpiła na drogę sądową. Natomiast niewypłacanie pracownikowi wynagrodzenia obciąża pracodawcę, który staje się dłużnikiem pracownika.

Powódka występując na drogę sądową wypełniła swój obowiązek procesowy dotyczący ciężaru dowodu w zakresie wykazania wszystkich cech istniejącego między stronami stosunku pracy. Okoliczności te potwierdził zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w tym zeznania świadków. Natomiast ustalenia Sądu Rejonowego są efektem prawidłowej i całościowej oceny materiału dowodowego. Dlatego też podnoszoną przez stronę pozwaną argumentację należało potraktować jako polemikę z prawidłowo ustalonym stanem faktycznym i dokonaną jego ocenę przez Sąd I instancji.

Sąd Rejonowy nie uchybił przy tym zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego co mogło być przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. W sporządzonym przez siebie

uzasadnieniu wskazał dowody które uznał za wiarygodne. Odniósł się też wyraźnie do innych dowodów w zakresie podnoszonym przez apelującego. Stąd bezzasadny był zarzut naruszenia przepisu art. 328 § 2 kpc.

Skoro więc w stosunku między powódka a stroną pozwaną widoczne były wszystkie cechy stosunku pracy takie jak osobiste świadczenie pracy, wykonywanie pracy określonego rodzaju, wykonywanie pracy pod kierownictwem, w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę brak było uzasadnionych argumentów zarzutu strony pozwanej co do braku woli i zamiaru zatrudnienia powódki, oraz niezłożenie przez nią w tym zakresie oświadczenia woli skoro taka wola – jak słusznie wskazuje powódka – została wykazana poprzez czynności faktyczne wymagane przy nawiązaniu stosunku pracy określonego w przepisie art. 22 kp.

Sąd Rejonowy orzekając w sprawie błędnie zastosował przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu (Dz.U. nr 163 poz. 1349 ze zm.) w której stawkę minimalną należało przyjąć jako 60 zł podwyższoną z uwagi na rodzaj i zawilość sprawy sześciokrotnie co dało kwotę 360 zł. Dlatego należało zmienić zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o kosztach procesu od strony pozwanej na rzecz powódki (art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc).

Mając to na uwadze Sąd Okręgowy orzekł o oddaleniu apelacji w dalszej części z mocy przepisu art. 385 kpc.

Rozpoznając apelację powódki Sąd Okręgowy uznał że jest uzasadniona.

Sąd Rejonowy w zakresie swojego orzeczenia dotyczącego ustalenia istnienia stosunku pracy pomiędzy stronami wskazał, że wymiar zatrudnienia powódki wyniósł  $\frac{3}{4}$  etatu.

Zdaniem Sądu skoro niezmiernie trudne, a wręcz niemożliwe było precyzyjne ustalenie jaki wymiar zatrudnienia należy przypisać powódce, zwłaszcza, że jej czas pracy nie był ewidencjonowany konieczne było odwołanie się do przybliżonych i szacunkowych ocen.

Mimo, że Sąd Rejonowy tego wyraźnie nie określił to w istocie posłużył się dyspozycją przepisu art. 322 kpc. Przepis ten stanowi o szczególnej zasadzie wyrokowania. Reguły tego przepisu mogą być jednak zastosowane tylko w sprawach wymienionych w tym przepisie gdzie ścisłe udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe.

Sąd Rejonowy orzekał jednak w przedmiocie ustalenia istnienia stosunku pracy. Dlatego uznanie, że zachodzą przesłanki do zastosowania przepisu art. 322 kpc i oceny w ten sposób wymiaru zatrudnienia powódki było wadliwe.

Zebrany natomiast materiał dowodowy wskazywał, że strony łączyła umowa o pracę, czas pracy powódki był nieewidencjonowany, zakres obowiązków zmienny i był kształtowany doraźnie – stosownie do potrzeb strony pozwanej a powódka pracowała od 8 do 12 godzin dziennie w każdy dzień tygodnia. Takie ustalenie stosunku pracy powódki ze stroną pozwaną uprawniały do oceny że powódka była zatrudniona u pozwanej w pełnym jej wymiarze. Natomiast czynności które wykonywała powódka na rzecz firmy (...) nie dzieliły tego zatrudnienia, tylko były wykonywane poza czasem pracy u strony pozwanej.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy uznając zasadność zarzutów powódki zmienił zaskarżony wyrok w tej części i orzekł jak w wyroku z mocy przepisu art. 386 § 1 kpc.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł biorąc za podstawę przepis art. 98 kpc w oparciu o przepis art. 98 § 1 kpc i 108 § 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2002r. nr 163 poz. 1348 przy zastosowaniu przepisu art. 102 kpc.